

Utbildningsdepartementet
Agneta Bladh, särskild utredare

Tydligare reglering av Beställd utbildning

Sveriges universitets- och högskoleförbund (SUHF) uppmanar med denna skrivelse regeringen att förtydliga regleringen av begreppet *beställd utbildning*.

Bakgrund

I juli 2016 ingav SUHF en skrivelse till regeringen, *Förslag till förändringar i lagar och förordningar – bättre förutsättningar för internationalisering*, där behovet av att deltagare i beställd utbildning definieras som studenter som kan få poäng och examina poängterades. I april 2017 genomförde SUHF:s expertgrupper för studieadministrativa frågor och för internationaliseringsfrågor en workshop med representation från internationaliseringsutredningen. Workshopens fokus var behovet av en ny rekommendation för hantering av avgiftsskyldiga studenter, men frågan om beställd utbildning diskuterades också och en särskild utredning i SUHF:s regi föreslogs.

SUHF anlidade Einar Lauritzen att utreda förutsättningarna för beställd utbildning vid svenska lärosäten. Rapporten *Beställd utbildning – för deltagare eller studenter?* färdigställdes i slutet av 2017. Rapporten bifogas denna skrivelse.

Förslag

SUHF instämmer i Einar Lauritzens bedömning att begreppet *beställd utbildning* ska innebära

att deltagarna ska anses vara studenter i högskoleförordningens mening inte bara som antagna vid det beställande lärosätet (köparen) utan också i den faktiska utbildningen vid det utförande lärosätet (säljaren),

att deras deltagande i utbildning och deras studieresultat dokumenteras i studieregistret vid det utförande lärosätet

Beställaren ska kunna vara ett svenskt eller ett utländska lärosäte. Om det beställande lärosätet är ett svenskt lärosäte så bör studieresultaten levereras till det beställande lärosätet för avräkning mot statsverket. Det beställande lärosätet bör i samband med detta tillgodoräkna studieprestationen.

SUHF anser att det är viktigt att detta tydligt framgår i regleringen av begreppet *beställd utbildning*. För att en god rättssäkerhet för deltagarna (studenterna) ska uppnås bör regleringen ske i förordningsform.

Enligt uppdrag

Marita Hilliges
generalsekreterare

Beställd utbildning – för deltagare eller studenter?

SUHF har uppdragit åt mig att utreda förutsättningarna för så kallad beställd utbildning vid svenska lärosäten. Därvid har de juridiska förutsättningarna och studenternas status lyfts fram, men också den beställda utbildningens omfattning (moment i kurs, kurs, examen). SUHF önskar också en kartläggning av hanteringen i dag, rekommendationer inför framtiden och ett fördjupat underlag för fortsatta diskussioner med internationaliseringsutredningen. Uppdraget har tidssatts till ca en veckas effektiv arbetstid.

1 Uppdragets bakgrund

I juli 2016 ingav SUHF en skrivelse till regeringen med Förslag till förändringar i lagar och förordningar – bättre förutsättningar för internationalisering, där behovet av att deltagare i beställd utbildning definieras som studenter som kan få poäng och examina poängterades. I april 2017 genomförde SUHF:s expertgrupper för studieadministrativa frågor och för internationaliseringsfrågor en workshop med representation från internationaliseringsutredningen. Workshopens fokus var behovet av en ny rekommendation för hantering av avgiftsskyldiga studenter, men frågan om beställd utbildning diskuterades också och en särskild utredning i SUHF:s regi föreslogs.

2 Begreppet 'beställd utbildning'

Nuläge 2017

Beställd utbildning definieras för närvarande i Regleringsbrev för budgetåret 2017 avseende universitet och högskolor, beslutat av regeringen 2016-12-20, kapitlet Ekonomisk redovisning mm och Bilaga 4 Avgiftsfinansierad verksamhet. Föreskrifter om 'beställd utbildning' saknas helt i lag och förordning.

I kapitlet Ekonomisk redovisning mm sägs följande i paragraf 8: "Universitet och högskolor får köpa kurser av svenska statliga universitet och högskolor och enskilda utbildningsanordnare som har relevant examenstillstånd (köpt beställd utbildning) eller av utländska lärosäten inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES). Sådana kurser får endast köpas för studenter som har antagits till utbildning hos det lärosäte som köper utbildningen. Avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer får endast göras av det lärosäte som köper kurser. Sådana kurser ska av det säljande statliga universitet eller högskolan inte klassificeras som uppdragsutbildning."

I Bilaga 4 Avgiftsfinansierad verksamhet sägs följande: "Statliga universitet och högskolor får bedriva följande verksamheter mot avgift och disponera avgiftsinkomsterna.

Verksamheter där krav på full kostnadstäckning gäller

A) Försäljning av beställd utbildning

Utbildning som ett lärosäte genomför åt ett annat lärosäte enligt överenskommelse med det andra svenska lärosätet eller med ett utländskt lärosäte."

Regleringen är inte entydig. Bägge avsnitten anger vad universitet och högskolor får göra, men de begränsningar som framgår i första avsnittet saknas helt i det andra. Jag bedömer att

förutsättningar saknas för att på denna ytterst osäkra grund föreslå rekommendationer för ett högskolegemensamt agerande och kommer därför i det följande att referera och diskutera olika möjliga tolkningar och tillämpningar i rådande läge. Avgörande för att komma framåt när det gäller ett enhetligt agerande är enligt min mening att regeringen klargör vad beställd utbildning är och för vilket ändamål den är avsedd. Deltagarnas rättssäkerhet är också beroende av att detta sker inom ramen för en existerande eller i form av en ny förordning.

Framväxt 1993 - 2016

Min egen minnesbild, som bestyrkts genom ett nyligt samråd med utredaren Lena Eriksson vid UKÄ, som vid den aktuella tiden var ämnesråd vid utbildningsdepartementets högskoleenhet, är att begreppet beställd utbildning myntades i början av 1990-talet, när en ekonomisk omläggning medförde att utbildningar, t ex ämnesläro- eller logopedutbildning, som krävde flera lärosätens kompetens och som dessförinnan finansierats direkt från regeringen till varje medverkande lärosäte i stället skulle finansieras via huvudansvarigt lärosäte. Deltagarna hade före omläggningen antagits till huvudlärosätet (på den tiden var Universitets- och högskoleämbetet (UHÄ) ansvarig myndighet för antagningen till allmänna linjer/program) men varit studenter vid vart och ett av de lärosäten där den ämnesmässiga kompetensen att ge resp. kurs fanns. Det går inte att hitta några referenser till att regeringens avsikt var att omläggningen av finansieringen via huvudlärosätet (= beställd utbildning) skulle medföra att studenternas status vid samverkande lärosäten som hade sådan ämnesmässig expertkompetens som huvudlärosätet saknade skulle förändras från student till deltagare.

Jag har studerat regleringsbrev från 2003 till 2016 (dessa finns tillgängliga via ESV:s hemsida). Definitionen och regleringen av beställd utbildning har utvecklats, dock utan några kommentarer om att grundförutsättningarna enligt ovan förändrats.

Fram till 2009 omfattade beställd utbildning också avtal med annan (svensk) statlig finansiering, vilket är intressant eftersom det i en sådan relation inte fanns några förutsättningar för finansieringen att ha några studenter.

Fr o m 2007 omfattar beställd utbildning inte bara andra svenska lärosäten utan också andra utländska lärosäten inom EES (sådana samarbeten hade under 2005-2006 särskrivits i regleringsbrevet som 'internationella utbildningssamarbeten')

Fr o m 2013 upphör begränsningen till EES-området.

Under perioden 2008-2011 anges att det köpande lärosätet ska registrera samtliga genomförda prestationer (!) i studieregistret. Jag bedömer att detta var ett sätt att tydligt markera varifrån avräkningen mot statsverket skulle ske utan tillräcklig analys av var prestationerna de facto utförts. Efter 2012 anges i stället på ett helt neutralt sätt att avräkning av helårsstudenter och helårsprestationer endast får göras av det lärosäte som köper kurser.

Min bedömning är att regeringen hela tiden betraktat beställd utbildning som ett sätt att tillföra medel för ordinarie högskoleutbildning från beställaren till utföraren. Där, hos utföraren, finns expertisen, där är deltagarna studenter som registreras och får poäng, som sedan kan tillgodoräknas av beställaren. Det har däremot sannolikt aldrig varit meningen att utföraren skulle utfärda examen, eftersom köpen ursprungligen var tänkt att handla om mindre delar av en utbildning (kurser) som i sin helhet (linjer, program) bedrevs av beställaren. När de internationella utbildningssamarbetena infördes i begreppet beställd utbildning förändrades förutsättningarna i detta avseende, dock utan kommentarer från regeringen om något förändrat rättsläge.

3 Utbredning och omfattning av beställd utbildning

I arbetet med att kartlägga utbredning och omfattning har jag använt två källor, dels en tabell, Lärosätenas intäkter från beställd utbildning mm, som sedan lång tid funnits i UKÄ:s årsredovisning, dels resultatet av en egen enkätundersökning till främst studieadministrativa avdelningar och ekonomiavdelningar vid lärosätena under våren och försommaren 2017.

Förutsatt att den ekonomiska redovisningen är helt rättvisande – något som jag inte är helt säker på, eftersom min egen enkätundersökning visat på många oklarheter och eftersom jag råkat finna en trovärdig artikel i pressen om ett framgångsrikt samarbete i form av beställd utbildning med ett utförande lärosäte som inte förekommer i redovisningen – ger UKÄ:s tabell en god bild av vilka lärosäten som säljer (och får intäkter av) beställd utbildning. Under de senaste fem redovisade åren (2012-2016) har sammanlagt 20 av 35 lärosäten (exkl kategorin Övriga enskilda utbildningsanordnare) sålt beställd utbildning till andra svenska lärosäten; under 2016 var ”säljarna” 18. När det gäller försäljning till utländska lärosäten är motsvarande siffror 9 av 35 resp. 7. Det ekonomiska värdet av försäljningen under 2016 var inom Sverige sammantaget 67, 1 MKR och till utlandet 14,1 Mkr.

UKÄ:s tabell innehåller inga uppgifter om vilka lärosäten som varit beställare. Tabellen måste också läsas med viss försiktighet, eftersom den också tar upp andra avtal som inte tidigare klassats eller inte längre klassas som beställd utbildning.

Genom min egen enkätundersökning försökte jag med utgångspunkt i UKÄ:s tabell klara ut

- om de lärosäten som inte hade sålt utbildning hade beställt utbildning och i så fall var
- till vilka säljarna hade sålt och om de också hade varit beställare och i så fall var,

Efter påminnelser inkom 24 svar från 34 tillfrågade lärosäten. I bortfallet ingick flera stora. Det är därför inte möjligt för mig att presentera den heltäckande bild av hur lärosätena använder ’beställd utbildning’ som var avsikten. De inkomna svaren var emellertid mycket värdefulla och ger anledning till flera reflexioner.

Många lärosäten lämnade tydliga uppgifter och totalt kunde 60 köp/säljrelationer inom Sverige och 7 i förhållande till utländska lärosäten identifieras. Bland de svenska fanns dock ett antal med bristande överensstämmelse, där relationen inte verifierades av bägge parter. Min bedömning är att detta beror på att begreppet är otillräckligt definierat och att den interna hanteringen på lärosätena utvecklats olika.

Flera lärosäten har också lämnat kommentarer, t ex: ”Köp av hela kurser kan blandas med köp av enskilda lärarinsatser i redovisningen, vilket gör ’beställd utbildning’ svår att urskilja.” ”Ibland sker sammanblandning av uppdragsutbildning och beställd utbildning.” ”Vi vet inte riktigt vilken utbildning du menar.”

4 Deltagare eller studenter hos utföraren/säljaren

Det finns i dagsläget två olika ställningstaganden till deltagarnas status – student eller inte student - vid det lärosäte som genomför utbildningen, vilket inte är rättssäkert. Tydligast framgår detta dels av ÖNH:s beslut 2005-09-16 (reg nr 43-417-05) och 2006-05-19 (reg nr 41-209-06), dels av Uppsala universitets beslut 2016-08-16 (UFV 2016/1359) ang Status som student för deltagare i beställd utbildning enligt överenskommelse med utländska lärosäten. Det ska noteras att utländska lärosäten som beställare inte var aktuella vid tiden för ÖNH:s beslut. Besluten bifogas (bilaga 1-3).

Knäckfrågorna synes vara var deltagarna ska anses vara antagna i högskoleförordningens mening och var närvaro och genomförda prestationer ska bokföras.

När det gäller beställningar mellan svenska högskolor anger regleringsbrevet (i ett av de tidigare citerade avsnitten, men inte i det andra, vilket är förvirrande) att kurser endast får köpas för studenter som har antagits till utbildning hos beställaren Mot bakgrund av hur och varför begreppet beställd utbildning ursprungligen skapades (jfr ovan) är det rimligt att utgå från att avsikten var att antagningen skulle följa studenten även om delar av utbildningen förlades till annat lärosäte, inte att markera att studenten då skulle förlora sin status som student. Det förhåller sig ju också så att studenter som antagits till program i många fall fullföljer sina studier utan att också antas till varje kurs inom programmet. Att utvidga detta förhållande till kretsen av lärosäten inom EES-området torde, med de krav på likabehandling som finns, inte ha varit särdeles problematiskt. När det slutligen gäller lärosäten utanför EES-området, som blev aktuella 2013, borde ett förtydligande gjorts, eftersom de deltagare som då aktualiserades inte var antagna till utbildning i den svenska högskoleförordningens mening. Att denna ändring ändå gjordes utan kommentarer, måste anses innebära att samma förhållande skulle bestå som tidigare. Min slutsats blir därför att studenter som antagits hos beställaren också bör anses vara antagna hos utföraren.

När det gäller frågan om var studenterna ska registreras och genomförda prestationer bokföras, måste enligt min bedömning – liksom vid tiden före skapandet av begreppet 'beställd utbildning' – avgörandet primärt baseras på var utbildningen äger rum och var expertisen för undervisning och beslut om betyg finns, nämligen hos utföraren, och var den inte äger rum resp. inte finns, nämligen hos beställaren. Utgångspunkten för hela handeln och dess reglering är ju att beställaren inte har befintlig expertis eller expertis i tillräcklig omfattning. Examinatorer arbetar på tjänsteansvar och ev missförhållanden ska hanteras av arbetsgivaren. Bokföringen av helårsstudenter och helårsprestationer måste givetvis genomföras så att avräkning sker mot beställaren, och beställaren måste tillställas motsvarande uppgifter för avräkning mot statsverket (annars får ju beställaren inga resurser att köpa för). Godkända prestationer hos utföraren ska självfallet tillgodoräknas inom den utbildning som studenten är antagen till hos beställaren.

Studenten har därmed också, om än möjligen oavsiktligt, rätt att söka examen både hos beställaren, vilket är naturligt i fråga om den utbildning där den köpta kursen ingår, t ex en yrkesexamen, och hos utföraren, förutsatt att resp lärosäte har examensrätt.

ÖNH har i sina beslut utgått från en striktare tolkning av begreppet antagning till utbildning, som innebär att den inte kan omfatta delar av en utbildning vid annat lärosäte än det till vilket antagningen skett. Min bedömning, som redovisats ovan, är att detta inte varit avsikten bakom begreppet 'beställd utbildning'.

Uppsala universitet har i sitt beslut, som fö omedelbart överlämnades till regeringen för tillfälle att reagera, i stora delar gjort samma bedömning som den jag redovisat. Man har dock ansett att de utländska studenterna behöver antas till universitetet. Min bedömning är att en sådan förnyad antagning inte är förenlig med principerna för beställd utbildning.

5 Slutsatser och rekommendationer

Som framgått ovan är min bedömning av begreppet 'beställd utbildning' att deltagarna ska anses vara studenter i högskoleförordningens mening inte bara som antagna vid det beställande lärosätet (köparen) utan också i den faktiska utbildningen vid det utförande lärosätet (säljaren), att deras närvaro och prestationer primärt ska bokföras vid det utförande

lärosätet, att uppgifterna ska levereras till det beställande lärosätet för avräkning mot statsverket och att prestationerna ska tillgodoräknas vid det beställande lärosätet. Min bedömning grundar sig på begreppets tillkomsthistoria och på att beskrivningarna i regleringsbrevet, om än sparsamma och motsägelsefulla, inte ger uttryck för något annat. Om regeringens avsikt hade varit att tillföra den utförande högskolan en kategori deltagare av samma karaktär som i uppdragsutbildningen, dvs deltagare utan studentstatus, bedömer jag att detta skulle ha skett via en särskild förordning.

Under mitt utredningsarbete har jag också erfarit att flera lärosäten (hur många är oklart) gör en annan bedömning, nämligen att deltagarna endast ska anses vara studenter hos köparen och att all närvaro och alla prestationer därför ska registreras endast hos köparen. Detta har 2005 och 2006 godtagits av ÖNH i två överklagandeärenden som upptas på dess hemsida och har stöd av flera juridiska bedömare.

Det finns också varianter, t ex att deltagarna ska bokföras vid bägge lärosätena (både säljare och köpare), hos köparna för att kunna göra avräkning mot statsverket och hos säljarna för att kunna påvisa utbildningsverksamhetens totala omfattning oavsett finansieringsform. Denna variant har visst stöd i UKÅs sk Begreppsmanual, som upptar både begreppet Beställande högskola och begreppet Verkställande högskola och som i kommentar till det senare begreppet anger följande: ”För att ge en tydlig bild av verksamhetens utformning redovisas studenten vid det verkställande lärosätet även när studenten är antagen vid ett annat lärosäte (beställande högskola).” Dock riskerar denna variant att medföra den nackdelen att berörda kurser uppträder flera gånger på ett nationellt registerutdrag för studenten.

I rådande läge och med de bräckliga förutsättningar som ges i regleringsbrevet är jag inte beredd att föreslå att SUHF utfärdar några rekommendationer för lärosätenas hantering av begreppet beställd utbildning. Det är emellertid ostridigt att det finns ett klart behov av beställd utbildning, inom Sverige men också i den internationella verksamheten. Inte minst från den senare har framförts att verksamheten begränsats av oklara förutsättningar. Det står också klart att deltagarnas rättsäkerhet är i fara.

Jag föreslår därför att SUHF överlämnar min utredning till Utbildningsdepartementet och hemställer att regleringen av begreppet ’beställd utbildning’ förtydligas. För att en god rättsäkerhet för deltagarna (studenterna) ska uppnås bör detta ske i förordningsform.

Uppsala i november 2017

Einar Lauritzen

Fd byråchef, Uppsala universitet och fd verkställande ledamot i SUHF:s expertgrupp för studieadministrativa frågor

Beslut 2005-09-16 (reg.nr 43-417-05)

En student var antagen till lärarutbildning vid Malmö högskola. Ämneskurserna inom lärarutbildningen genomfördes dock i stor utsträckning vid Lunds universitet. Hade lärarstudenten rätt till en filosofie magisterexamen från Lunds universitet?

Ärendets bakgrund

LS ansökte vid Lunds universitet om en filosofie magisterexamen.

Lunds universitet avslog hennes ansökan. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. LS har inte varit antagen eller slutfört någon kurs/utbildning vid Lunds universitet och är då inte heller student vid universitetet. Examensbevis skall utfärdas av den högskola där studenten senast har godkänts i prov eller slutfört sin utbildning. Av registerutdrag framgår att LS har studerat vid Malmö högskola.

Yrkande m.m.

LS överklagade beslutet och anförde därvid bl.a. följande. Hon har ansökt om examensbevis avseende filosofie magisterexamen med engelska som huvudämne vid Lunds universitet. Hon har läst gymnasielärarprogrammet vid Malmö högskola och alla hennes poäng är därför registrerade där. Alla kurser i engelska har hon dock läst i Lund. Poängen registrerades dock ändå vid Malmö högskola. Malmö högskola har ingen behörighet att skriva ut detta examensbevis eftersom de inte håller några kurser i engelska.

Lunds universitet avstyrkte i ett yttrande bifall till överklagandet och anförde därvid bl.a. följande. Universitetet kan bara utfärda examensbevis som bygger på utbildning som har genomförts i universitetets regi. LS har inte registrerats för någon aktivitet vid universitetet. Ämnesstudier inom lärarutbildningen vid Malmö högskola ges i stor utsträckning av institutioner på Lunds universitet,

men detta sker på uppdrag av Malmö högskola. Malmö högskola har generell rätt att utfärda magisterexamen.

Överklagandenämnden yttrade

Skäl:

Av 6 kap. 15 § högskoleförordningen (1993:100) framgår att student som uppfyller fordringarna för examen på begäran skall få examensbevis av högskolan.

Enligt 1 kap. 4 § högskoleförordningen avses med student i denna förordning den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning och med doktorand en student som är antagen till och bedriver forskarutbildning, allt i den mån inte annat anges särskilt. Överklagandenämnden gör följande bedömning.

Av utredningen i ärendet framgår att LS inte är eller har varit antagen vid Lunds universitet. Det framgår också att hon inte har några högskolepoäng registrerade vid Lunds universitet. Hon har däremot antagits till lärarutbildningen vid Malmö högskola. Ämneskurserna inom denna utbildning ges i stor utsträckning av institutioner vid Lunds universitet. Dessa kurser ges dock på uppdrag av Malmö högskola, vilket innebär att det är Malmö högskola som examinerar studenterna vid dessa kurser. De högskolepoäng som LS åberopar har också registrerats vid Malmö högskola. Med hänsyn till det anförda konstaterar Överklagandenämnden att LS inte är eller har varit student vid Lunds universitet. Hon har därmed ingen rätt att få examensbevis utfärdat från Lunds universitet. Hennes överklagande bör därför avslås.

Nämndens avgörande:

Överklagandenämnden för högskolan avslår överklagandet.

Beslut 2006-05-19 (reg.nr 41-209-06)

En kurs gavs inom ramen för lärarprogrammet vid Lärarhögskolan i Stockholm men anordnades praktiskt av Stockholms universitet. En lärarstudent ansökte om tillgodoräknande av italienska universitetsstudier för denna kurs. Vilket lärosäte skall fatta beslutet om tillgodoräknande?

Ärendets bakgrund

DT ansökte om att få tillgodoräkna sig tidigare universitetsstudier i Italien som motsvarande sista terminen i svenska med didaktisk inriktning utan examensarbete, 61-80 poäng.

Stockholms universitet beslutade att tillgodoräkna DT sammanlagt 10 poäng.

Yrkande m.m.

DT överklagade beslutet.

Stockholms universitet inkom med yttranden och anförde därvid bl.a. följande. DT är i formell mening inte student vid universitetet utan bedriver studier inom lärarprogrammet vid Lärarhögskolan i Stockholm. Delar av programstudierna sker vid universitetet enligt avtal mellan lärosätena.

Överklagandenämnden yttrade

Skäl

Enligt 1 kap. 4 § högskoleförordningen (1993:100) avses med student i denna förordning den som är antagen till och bedriver högskoleutbildning och med doktorand en student som är antagen till och bedriver forskarutbildning, allt i den mån inte annat anges särskilt. Av handlingarna framgår att DT är antagen till och bedriver studier inom lärarprogrammet vid Lärarhögskolan i Stockholm. Han har ansökt om tillgodoräknande av italiensk högskoleutbildning för en

fördjupningskurs i svenska. Sistnämnda kurs ges inom ramen för lärarprogrammet vid Lärarhögskolan i Stockholm men anordnas praktiskt av Stockholms universitet enligt en överenskommelse mellan lärosätena. Såvitt framgår av utredningen är DT i högskoleförordningens mening inte student vid universitetet utan student vid lärarhögskolan. Med hänsyn till detta borde lärarhögskolan ha fattat beslutet om tillgodoräknande i stället för universitetet. Vid angivna förhållande tar Överklagandenämnden inte upp överklagandet till prövning.

Nämndens avgörande

Överklagandenämnden för högskolan avvisar överklagandet.

UPPSALA
UNIVERSITET

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
S:t Olofsgatan 10 B

Handläggare:
Kay Svensson

Telefon:
018-471 33 52

E-post:
Kay.Svensson@uadm.uu.se

Bilaga 3
1(3)
BESLUT

2016-08-16 UFV 2016/1359

Status som student för deltagare i beställd utbildning enligt överenskommelse med utländska lärosäten

Bakgrund

Frågan huruvida en deltagare i beställd utbildning vid Uppsala universitet ska anses ha status som student vid universitetet är avgörande för universitetets överenskommelser med vissa utländska lärosäten.

I regleringsbrevet avseende universitet och högskolor (U2015/01913, 05184/UH, U2015/04976/UH (delvis), U2015/05895/SAM (delvis), U2015/05953/UH), bilaga 4, anges vilken avgiftsfinansierad verksamhet som statliga universitet och högskolor får bedriva. Under rubriken *Verksamhet där krav på full kostnadstäckning gäller* anges bland annat beställd utbildning (punkt A). Från att tidigare ha varit en avgiftsverksamhet exklusivt riktad mot andra svenska lärosäten eller lärosäten inom EES-området är definitionen av beställd utbildning sedan 2 maj 2013 följande:

Utbildning som ett lärosäte genomför åt ett annat lärosäte enligt överenskommelse med det andra svenska lärosätet eller med ett utländskt lärosäte.

Närmare instruktioner saknas för hur lärosäten ska förhålla sig eller agera i vissa frågor gällande beställd utbildning genom överenskommelse med utländskt lärosäte.

Universitetet uppfattar det som ett önskemål från regeringen att internationella samarbeten upprättas och utvecklas i form av såväl avtal om bilaterala studentutbyten som överenskommelser med utländska lärosäten om beställd utbildning som omfattar enbart inresande studenter.

Det är rimligt att anta att formuleringen i regleringsbrevet är avsedd att ge svenska lärosäten bättre möjligheter att erbjuda utbildningar genom överenskommelser med utländska lärosäten även när det inte är möjligt att åstadkomma traditionella bilaterala studentutbyten. För att det ska vara intressant för utomeuropeiska lärosäten att ingå sådan överenskommelse med lärosäten i Sverige är det av betydelse att deltagarna kan erhålla högskolepoäng och examen från det svenska lärosätet. För att

detta ska vara möjligt måste deltagarna antas till utbildning och registreras som studenter vid det svenska lärosätet.

För att utarbeta överenskommelser och inleda samarbeten om beställd utbildning med utländska lärosäten krävs ett ställningstagande och förtydligande angående vilken status deltagare i sådan utbildning ska ha vid Uppsala universitet. För att kunna ta emot deltagare i beställd utbildning krävs att deltagarna har status som studenter vid universitetet för att bland annat antagning, examination, studieadministrativa frågor och disciplinärenden ska kunna handläggas rättssäkert. För deltagare i beställd utbildning krävs antagningsbevis för att ansöka om visum och uppehållstillstånd.

Bilaterala utbytesavtal är en etablerad form av internationella samarbeten där studenter från respektive lärosäte deltar i utbildning och har status som studenter vid det mottagande lärosätet. Även beträffande studenter inom utbytesavtal saknas stöd i högskoleförordningen för myndighetsutövning i samband med urval, antagning och examination. Dock är en praxis väl etablerad sedan många år vilken innebär att studenter inom utbytesavtal har status som studenter vid Uppsala universitet. Universitetet anser att deltagare i beställd utbildning bör ha motsvarande status.

Beslut

Mot bakgrund av ovanstående beslutar universitetsdirektören

- att avtal med utländskt lärosäte om beställd utbildning enbart kan tecknas enbart med lärosäte som är erkänt och/eller ackrediterat av berörda myndigheter eller ackrediteringsorgan som godtas av Uppsala universitet.
- att avtal med utländskt lärosäte om beställd utbildning endast kan omfatta utbildningar på grundnivå eller avancerad nivå som är inrättade vid Uppsala universitet. I det avtal som sluts mellan lärosätena ska samtliga ingående kurser specificeras och det ska också framgå hur dessa kurser ska ingå i den utbildning som deltagarna är antagna till vid det utländska lärosätet.
- att avtal med utländskt lärosäte om beställd utbildning ska tecknas av avdelningen för uppdragsutbildning. Avtalet ska beredas av avdelningen för uppdragsutbildning i samråd med berörd fakultetsnämnd, studentavdelningen, avdelningen för internationell samordning, juridiska avdelningen och

avdelningen för kvalitetsutveckling. Avdelningen för uppdragsutbildning ansvarar för att utarbeta beredningsordning för samråd om avtal.

- att avdelningen för uppdragsutbildning ansvarar för fakturering av det beställande lärosätet.
- att det beställande utländska lärosätet ska nominera deltagare till beställd utbildning och därigenom ansvara för urval. Antagningsenheten vid Uppsala universitet ska ansvara för att nominerade deltagare uppfyller behörighetskraven för den beställda utbildningen, för utfärdande av antagningsbevis och för etablering i Ladok/Uppdok av antagna deltagare. Vid etablering i Ladok/Uppdok ska deltagare som är tredjelandsmedborgare, dvs. medborgare i stat utanför (EES) eller i Schweiz, markeras som studieavgiftsskyldig. Studieavgiften regleras i avtalet mellan Uppsala universitet och beställande lärosäte.
- att antagna deltagare i beställd utbildning efter registrering ska ha status som student vid Uppsala universitet och omfattas av de rättigheter och skyldigheter som gäller för universitetets studenter.
- att examensbevis kan utfärdas efter ansökan från studenten efter slutförd utbildning samt i enlighet med högskoleförordningen (SFS 1993:100) och Uppsala universitets bestämmelser avseende examina på grundnivå och avancerad nivå (UFV 2007/212, UFV 2010/168).

Beslut i detta ärende har fattats av undertecknad universitetsdirektör Katarina Bjelke, efter föredragning av biträdande universitetsdirektören Kay Svensson.

Katarina Bjelke

Kay Svensson

UPPSALA
UNIVERSITET

1(1)

2016-08-16 UFV 2016/1359

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Box 256
SE-751 05 Uppsala

Besöksadress:
S:t Olofsgatan 10 B

Handläggare:
Kay Svensson

Telefon:
018-471 33 52

E-post:
Kay.Svensson@uadm.uu.se

Status som student för deltagare i beställd utbildning enligt överenskommelse med utländska lärosäten – tolkning av regleringsbrevets bilaga 4

I regleringsbrevet avseende universitet och högskolor (U2015/01913, 05184/UH, U2015/04976/UH (delvis), U2015/05895/SAM (delvis), U2015/05953/UH), bilaga 4, anges vilken avgiftsfinansierad verksamhet som statliga universitet och högskolor får bedriva. Under rubriken *Verksamhet där krav på full kostnadstäckning gäller* anges beställd utbildning. Närmare instruktioner saknas dock för hur lärosäten ska förhålla sig eller agera i vissa frågor gällande beställd utbildning genom överenskommelse med utländskt lärosäte.

Uppsala universitet uppfattar det som ett önskemål från regeringen att internationella samarbeten upprättas och utvecklas såväl genom avtal om bilaterala studentutbyten som genom överenskommelser med utländska lärosäten om beställd utbildning som omfattar enbart inresande studenter.

För att det ska vara intressant för utomeuropeiska lärosäten att ingå sådan överenskommelse med ett lärosäte i Sverige behöver deltagarna kunna erhålla högskolepoäng och examen från det svenska lärosätet. Dock saknas stöd i högskoleförordningen för myndighetsutövning i samband med urval, antagning och examination gentemot deltagare i sådan utbildning.

Uppsala universitet tolkar regeringens intentioner som att deltagare i beställd utbildning kan ges samma rättigheter och skyldigheter som studenter enligt högskoleförordningen. För att inleda samarbeten om beställd utbildning med utländska lärosäten har universitetet beslutat om en handläggningsordning enligt bilaga beträffande sådan utbildning i vilken fastställs att deltagarna ska ha status som studenter.

Universitetet ber att utbildningsdepartementet meddelar om denna tolkning inte stämmer överens regeringens intentioner och ber i så fall om ett förtydligande i regleringsbrevets bilaga 4.

Katarina Bjelke
Universitetsdirektör